

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Traduntur duæ conditiones Superioribus necessariæ, vt subditieos
ame[n]t, illis fudant & obediant. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

PRÆFATIO AD SUPERIORES.

Onaudebam, etsi sæpè rogatus à multis, de rebus, in hoc explicatis Opusculo, quicquam decernere. Sed cum accessisset magis cuiusdam Superioris voluntas, me ad hoc faciendum excitantis, eius autoritate, ac veneratione motus, ausus sum aliqua in medium proferre; fini, ob quem, illius Superioris rogatu, hæc à me instituta dissertatio est, profutura. Quod eò feci liberius, quia nihil è meo sensu artuli, sed ea tantum, quæ à Sanctis Ecclesiæ Doctoribus valdè commendata legi, & didici à S.P.N. Ignatij Discipulis, & alumnis, ac in nostræ Societatis Statutis sancita inueni, & à Superioribus magnæ existimationis ac nominis constanter obseruata vidi, per hos 50. annos, quos in Societate pridem exegi. Tuû erit, Lector beneuole, semota priuata tua (si forte contraria est) sententia, Sanctorum Patrum, & Ecclesiæ Doctorum, & Societatis nostræ vniuersæ Iudicia, & praxim primæuam (sequentium continuatione annorum stabilitam) expendere: & quo te, ac res tuas modo, à tuis cuperes Moderatoribus tractari, eodem alios quoque esse tractandos agnoscere. Porro etsi hoc Opusculum scripserim pro solis Superioribus Societatis nostræ iuuantis, edendum tamen iudicauit, etiam pro aliis externis, tum Patribus Spiritualibus & Confessariis, tum aliorum Sacrorum Ordinum Superioribus, quia & his lectio huius Opusculi aliquam non contemnendam lucem adferre poterit, ad animas suæ curæ commissas rectè & cum earum emolumento dirigendas. Vale, & me Deo commenda. Glacij A.D. 1640. 7. Maij.

CAPVT PRIMVM.

Traduntur due conditiones Superioribus necessariae, ut subditi eos ament, illis fideant, & obediant, & suam conscientiam illis sincerè aperiant.

De Superiores assequuntur, si infra scripta monita seruant, & imprimis, si habebunt duas conditiones, quas habere solent, & debent, Medici, ad curandos corporis morbos expositi: & si non habuerint eas, ab infirmis deprehensas, ob quas non recurrunt ad Medicos, etsi sint grauibis morbis oppressi.

Imprimis necessaria est in subdito constans opinio de scientiâ sufficienti sui Superioris, & requiritur ad curationem spiritualium morborum. Superiores enim nostri, & Patres Spirituales, à SS. PP. Medici appellantur. a. Quocirca sicut corpore ager, non aperiet sincerè morbum chirurgus, vel medico, quem putat imperitum esse, & indoctum; idem contingit in spiritualibus morbis respectu spiritualium Medicorum. Ambrosius in hac vmbra mortis regione, inquit B. Laurentius Iustinianus, in qua diuersarum specierum venenata discurreunt spiritualia animalia, nil tutius, nilq; valet esse vtilius, quam itineris sui comitem habere fidelem, atque peritum. Quam enim spem valet
Glacij Opusc. Tom. 2.

habere pertingendi, quod cupit accedere, qui viarum ignarus in expertum peregrinationis, quâ gradiendum est, habens comitem, per singulas penè horas, an rectè incidat, dubitare compellitur? Maximum profectò impedimentum pertingendi ad finem in quocunque negotio est ipsa dubietas, quæ operandi adimit vires, robur detrahit, cogitationibus fluctuationem ingerit, errandi parat metum, gradiendi retardat affectum, & inopinati insulcus suspensionem ambulanti immittit.

Hanc ob causam S.P.N. Ignatius, tractans de Patre Spirituali, qualis esse debeat, talem esse vult, eum ut omnes diligant, & ad quem in suis tentationibus confugiant, & cui confidenter sua omnia detegant, & à quo consolationem, & auxilium sperent in Domino, & nullam tentationem celen. Sec. duas solas conditiones ei necessarias, & ad munus suû benè explendum sufficientes, nominat, nimirum, ut sit vir fidelis, & in rebus spiritualibus sufficienter versatus. Non quòd non conducatur etiam vitæ probitas ad benè hoc spiritualis curationis munus obeundam, sed quòd magis sperari possit à perito in medendo Medico, etsi non omnino probo, recta morborû curatio; quam à probo sed imperito, non habet non 651.

Ideo post simile monitum à S.P.N. Ignatio traditum alio in loco, S. quoque Terecia sæpè inculcat in suis libris à se diuino lumine conscriptis, & ut Sedes Apostolica declarauit, doctrinam caelestem continentibus, potius recurrendum esse ad illum Patrem Spiritualem pro spirituali directione, qui doctus, & in hoc genere peritus

Ber. de vitâ Col. & l. 2. s. 10. Cant. Iustin. de humil. cap. 18. Bonau de errandi parat metum, gradiendi retardat affectum, & Xau. l. 2. ep. 4. 3. p. Cõff. c. 1. §. 12. Ribach l. 5. c. 10. vitæ. c. 5. Cast an. Mansc. 6. & 8. Offic. S. Terec.

peritus sit, etiam si vitæ integritate non splendat, quàm ad aliquem virum sanctum, sed eadem, & in rebus spiritualibus mindis versatum.

Instr. 11.
num. 3.

Quocirca meritò P. Claudius in quadam Instructiōe, à 7. Congregatione Generali pro Superiorum directione probatà, ait, *Ingentem fore errorem, quemlibet mediocri probitate, mediocri probitate, mediocri prudentià, rectò tantum studio instructum propensaq, ad virtutem voluntate, ad tantum munus (Patris Spiritualis) idoneum indicari &c. cum satis constet, eos, qui huic muneri deliguntur, magno ad hanc artem studio, magno lumine, magno rerum usu, magnà præterea Lenitate, ac dexteritate, & ad agendum cum aliis comitate & gratia esse oportere. Ad hæc, magna propensio applicatiōq, animi, dotēq, alia insignes accedant necesse est. Et infra, Prouincialibus præscribitur: Eos (Prouinciales) huic muneri præficiet, qui statim manus operi possint admouere, maturos, senes, quos vel longo gubernandi usu, vel conciones habendi, aut e cathedrâ, Theologiam præsertim explicandi, labore fessos, tamquam ex alto in portum, intermissis exercitacionibus, in hoc tranquillum senectutis otium confugere, vile erit. Et infra: Superiores sibi persuasum habeant, non satis esse commune curriculum, aut commune huius cuiusque studium (in Sanctorum libris lectis) aut quantaluncunq, huius doctrina cognitionem, quâ tinctos esse contingat eos, qui hoc aliquando cursim, & quasi aliud agentes, lecturunt, aut etiam subinde meditando volutarunt animo. Et infra: Præstantissimi cuiusque, & maximis dotibus instructi, præclarè stare operam censendum est, vno in hoc munere occupari. Hoc ipsum præter alios*

num. 5.

Sanctos tradidit B. Laurentius Iustinianus, monens, ne vllus cuiusuis se committat arbitrio: sed habeat virum prudentem, pugna assuetum, virtutibus ornatum, qui magis experienciã, quàm solâ firmitatē scientiã. Difficile namq, reperitur, qui spiritualis certaminis valeat enodare secreta, nisi ab Te, Domine, singulari munere prius fuerit edoctus.

num. 8.

Hanc ob causam ab ipsis S. P. N. Ignatii temporibus obseruatum est in Italiæ Prouinciis, Superiores in Seminariis Prouinciarum, & Patres Spirituales ibidem, vti & Magistros Nouitiorum, cum tanto delectu semper fuisse positos, & quidem tales, vt omnium præsertim iudicio, & vt dicitur, voce populi, & voce Dei, non nisi pro viris valdè spiritualibus haberentur, & semel in tali Officio Patris Spiritualis positi, non facillè amouerentur, nisi vel ad gubernandas Prouincias, vel ad primariã Prouinciæ Domicilia in hac vel aliã Prouinciã, vrgens cogeret necessitas eos transferendi.

num. 11.

Idè non semel Romæ vidi, ex remotis valdè Prouinciis, aduocatos Romam viros insignes, tum pro institutione Nouitiorum, tum pro Patris Spiritualis officio in Collegio Romano. Idem factum meo tempore in aliis Italiæ Prouinciis, imò & in Belgicis, ad quas Romã missos vidi, pro similibus muneribus, viros eximios, cum non suppetere f-

de disc. & perf. m. 6. con. c. 1. fin.

de disc. & perf. m. 6. con. c. 1. fin.

Idè non semel Romæ vidi, ex remotis valdè Prouinciis, aduocatos Romam viros insignes, tum pro institutione Nouitiorum, tum pro Patris Spiritualis officio in Collegio Romano. Idem factum meo tempore in aliis Italiæ Prouinciis, imò & in Belgicis, ad quas Romã missos vidi, pro similibus muneribus, viros eximios, cum non suppetere f-

Idè non semel Romæ vidi, ex remotis valdè Prouinciis, aduocatos Romam viros insignes, tum pro institutione Nouitiorum, tum pro Patris Spiritualis officio in Collegio Romano. Idem factum meo tempore in aliis Italiæ Prouinciis, imò & in Belgicis, ad quas Romã missos vidi, pro similibus muneribus, viros eximios, cum non suppetere f-

miles iis, in his, ad quas mittebantur, Prouincias.

Memini pro Patris Spiritualis munere, obeundo in Romano Collegio, euocatum fuisse à Prouinciã Neapolitanã P. Petrum Antonium Spinellum, eo ad Reçtoratum Collegij Romani, & prius ad docendam ibidem Theologiam promotò: ex Prouinciã Mediolanensi accitum esse P. Ioannem Baptistam Cicottum, qui hoc munere per plures quàm 40. annos functus ibidem est, & non nisi ob decrepitam senio ætatem ab eo liberatus, non multò post in Romano Collegio sanctè mortuus. Pro Magistro Nouitiorum Romam à Prouinciã Austriæ translatus fuit P. Octavianus Natarola, annisq, plurimis illud officium obiuit, sub P. Claudio, donec à P. Mutio ad regendam Prouinciã Venetam missus fuit. In eius verò locum è Neapolitanã Prouinciã accitus fuit P. Nicolaus Berzetus. Pro gubernandis verò Nouitiis Prouinciæ Neapolitanæ, & Reçtoratu Lauretano in Prouinciã Romanã, Neapolim missus fuit P. Ioannes Paulus Riuis: qui deinde Romam reuocatus, diu Nouitiis præfuit.

Pro Reçtoratu Collegij Romani è Prouinciã Venetã fuit vocatus P. Bernardinus Rossignolius; è Mediolanensi P. Ludouicus Mansonus, postea P. Antonius Marchesius, postea P. Io. Stephanus Menochius; Ex Neapolitanã P. Ludouicus Masellus, postea P. Petrus Antonius Spinellus, postea P. Carolus Sangrius. Ex Sicilia, P. Iacobus Dominicus.

Pro Prouincialatu Romano ex Sicilia aduocatus fuit, P. Io. Baptista Carninata; Neapoli, P. Hieronymus ab Alexandro; ex Lithuanã P. Augustinus viualdi; ex Poloniã P. Bernardinus Confaloneries. Quia enim non ex quolibet ligno fit Mercurius, idè prudentes Superiores aptos cuique loco, & muneri deligunt Præfectos, solo sacerdotio, & professione non contenti.

Quocirca non est satis pro Patris Spiritualis munere, quod sufficeret pro mouere Confessorij ad solas Confessiones Sacramentales destinati. Hinc & S. P. N. Ignatius non exigit in Confessario scientiam sufficientem rerum spiritualium, quam vult inesse Patre Spiritualis.

Mirum ergo non est, multos imperfectos se non aperire candidè iis Spiritualibus Patribus, quo sciunt, ante hoc officium, sine opinione vitæ spiritualis vixisse, & vel à puluere Scholastico, vel à culinario translatos ad Spirituale regimen aliorum, exiguã, vel potius nullã, rerum spiritualium praxi commendatos.

Idè sapienter obseruauit P. Claudius inter septem causas malorum, è malã gubernatione nostrorum, profluentium, quartam esse, *ante ne scire, modiq, curandi spirituales infirmitates: quia cum prapostere nititur curatio, sperari salus vix potest. Et ex hoc fonte plurima incommoda nasci solere, ait.*

Porrò

6. Porro cum spirituales morbi & cogniti & curati sint difficiliore & periculosiores, si ad morborum corporis curationem necessaria est scientia medica, quae non nisi longo labore & tempore, acquiritur, & non tunc primum cum adhibenda curatio est, discitur; ita multo magis ars curandi animas, quae à Sanctis appellatur *ars arrium*, ante curationum earum initium, magno studio, oratione, & experimento comparanda est: alioqui spiritualiter infirmus, à rudi medico propterea medicinas despiciet, & non sanabitur.

Reliqua ad hoc punctum spectantia, vide in sine Opusculi c. 16. n. 117. & sequi.

7. Secunda conditio in spirituali medico à S.P.N. Ignatio loco supra citato requisita, est, *Fidelitas*. Hoc nihil aliud denotat, quam tenax secretum circa morbos spirituales infirmi, à Medico cognitos. Sic enim in phrasi Societatis haec dictio accipitur. Hinc in Instructione 11. n. 3. Provincialibus ordinatum est, *ut diligenter inter visitandam Provinciam cognoscant, quae fide Superiores in hoc genere se gerant*: scilicet circa rationem secreti, de quo actum erat ibidem num. praecedenti. Sicut enim infirmus corpore, nunquam morbos occultos suos, & ignotos aliis, detegit Medicinæ Doctore, quem scit non esse secretum, & occulta mala infirmi propalare: ita nec spirituali Medico spiritu egrotantes, occultos morbos aperient, quem sciunt alienos vulgare, ita ad quos id non spectat defectus. Hanc ob causam non vno in loco P. Claudius gravissimè & duae Congregationes Generales 6. & 7. (quae illam ordinationem diu examinata approbarunt) commendant curam secreti Superioribus, circa res in ratione conscientiae intellectas. Eadem autem est ratio in PP. Spiritualibus.

CAPVT SECVNDVM.

De necessariâ opinione in subditis, de benevolentia & benignitate Superiorum erga Subditos.

8. Tertia conditio ad hoc ipsum non minus necessaria est, minime titubans opinio de benevolentiâ erga se affectu Superioris, & Patris spiritualis. Si Apostolus, ut observat S. Bernardus, *pro magna & gravia hominum mala numerat, homines sine affectione, graecè aegyptios, inhumanos, qui neminem (aiunt Theophylactus, Oecumenius, & Syrus) amant; magis vitio verti debet id in Superiore, qui debet esse & Pater, & Medicus, & nutrix subditi*: proinde plenus tali amore, qui indubiè agnoscat credaturque à subditis. Sicut enim aeger corpore, etsi sciat periculosissimum esse in civitate Medicum, & secretum amantem, si tamen compertum habeat se non amari ab eo, eum sibi offensum, & non ad

dictum; consilia, & medicinas ab eo non petet, & ultro oblatas habebit suspectas, idem in spiritualibus medicamentis vsu venit. *Difficile enim est, inquit S. Gregorius Papa, ut qualibet recta denuncians, qui non diligitur, audiatur.*

Idè P. Claudius in primâ ad Superiores Societatis datâ epistolâ, primo sui Generalatus anno, sic Superioribus significationem sinceri & veri amoris erga subditos suadet: *Statuendum est, hunc exercitum, (scilicet Societatem) esse filiorum Dei congregatorum, ut serviant ei ex caritate non fictâ, corde magno, & animo volenti &c.* Et cum sint filij Dei, satù apparet, quibus oculis sint aspiciendi à Superiore, quanto amore ac reverentiâ disponendi &c.

Et cum servitus quadam ex amore sit, id efficax maxime erit ad eos dirigendos si Superior, eorum teneat ac possideat voluntatem. Ad quod praecipue conducet, si subditi verè intelligunt, se à Superioribus diligi, qui suis se filios, Patres, matres, nutrices, medicos, denique omnia omnibus, pro cuiusque necessitate exhibeant, necesse est. Et paulò post, commendans magis amorem suorum Superioribus, illis Dei verbis ad Moysem dictis. Num. 11. 12. eos excitat: *Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet nutrix infantulam, & deser in terram.* Et illa Apostoli 1. Thess. 2. *Facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si nutrix foueat filios suos.* Et Gal. 4. *Filii mei, quos iterum parturio.* Quocirca merito idem P. Claudius inter monita de paternè exigendâ ratione conscientiae, hoc quoque commendat, *sanimè necessarium esse, ut Superiores eam praeserant comitatem, ac benevolentiam, qua subditos ad se totos magnâ fiducia aperiendos alliciat.* Et in Industriis Superiorem monet, *ut nihil praetermittat per se & per alios idoneos, quod ad eximendas suspiciones, & gignendâ amoris sui opinionem facere possit: certus, nisi hoc fecerit, nulla medicamentorum genera profutura.* Et P. Euerardus in suâ ad Superiores epistolâ pag. 1. scribit: *Inter ea, quae Superiores Societatis, ut certissima habere debent, id vnum est in primis, non intentionem rectam, non prudentiam, non alia id genus dumtaxat esse necessaria, ut e more atque instituto nostro, cum mansuetudine & amore agatur.* Idè non sperent sinceram conscientiae manifestationem ij, qui alios tanquam mancipia quaedam tractant, in virgâ ferreâ, & suo vel despotico, vel crudo, ac seuero modo agendi à se auertunt, & loco paterni amoris, nouercalem asperitatem, & rigorem ac pompaticam quandam grauitatem, vel subditis, vel aliis propinant, & cum subditis non tanquam cum fratribus, vana minoribus, sed tanquam cum famulis agunt, contra motem primarium Societatis, à S.P.N. Ignatio mutuatam. De quo sic scribit Maffei: *Hunc mansuetudinis tenorem diligenter in omni vitâ seruauit: ac satis constat, annis ipsis triginta, quibus Christum sequutus est, neminem prorsus fuisse, ab eo non modo contumeliose tractatum, sed ne appellatum quidem acerbis.* Si quid praecipere roganti erat propior, quam iubenti. *Alloquendi verò eius causa, nihil erat necesse, tempus*

oppo-

2. p. post. cap. 8.

9. pag. 76. editi Rom. hâc enim tantum citat non Belgic.

10. Infr. 12. n. 1. p. 66.

11. c. 14. n. 16.

12. 1. 3. c. 5.

